

FAMILIULU FAMILIULU

DIURIU BELETRISTICU SI ENCICLOPEDICU-LITERARIU CU ILLUSTRATIUNI.

Joanu Fekete Negrutiu.

(Fine.)

2) Din nenumeratele s'ale »Apeluri catra inteligint'ă din Blasiu și giuru,« esmise in diferite tēmpuri in cause nationali, eluce zelulu seu celu neobositu și ochiulu celu neadormitu pentru prosperarea acelor'a. Vomu estrage cātev'a pasagiă mai insemnate din cāte ni-au venitu la mână.

»Periculum est in mora,« netrecutu este necesariu a se intielege intelegint'ă la olalta, dīce dēnsulu,¹⁾ cā ce e de facutu spre salvarea dreptului și onórei nationali (in caus'a alegerei de deputatu in cerculu respectivu, ce aveá se se tīena in comun'a Vingardu)..... me rogu cā de la conferint'ă acést'a nice unulu se nuse retraga, avēndu fie-care asemenea detoria de a concurge cu sfatulu, ba și cu fapt'ă la promovarea binelui comunu alu prea-amatei nóstre natiuni, mai cu séma in nesce impregiurari critice cā și celea de faciă.»

Intr'altulu..... »Lucrulu e de totulu momentuosu, debue dara fie-

care se participe la acést'a conferint'ă, lasāndu-si lucrurile private pe de alta data, — tóte 'si-au tēmpulu loru, — acum etēmpulu de a ne impliní detori'a catra natiune.«¹⁾

In conferint'ă acést'a s'a compusu și de aci s'a susternutu o representatiune la Inaltulu Guvernu regescu. in care se plāngu Romanii din numitulu cercu electoralu in contr'a nelegiuriloru de totu feliulu. Guvernu retramite cu datulu 20 Martie 1866, petentiloru representatiunea spre a-si susterne gravaminele in obiectulu alegerei comitetului administrativu alu »Albei-inferióre.«

In »Apelulu« prin care conchiama neobositulu Negrutiu din nou inteligint'ă la consvatuire, dīce, dupa introducere: »Mi iáu libertate de a face atenta pre on. Inteligint'ă la ace'a impregiurare, cā déca prin acelu actu de plāngere (representatiune) si-a angajatu onórea atātu inaintea acelu'a-si Inaltu (Guvernu), cātu și inaintea publiculu, acum sē se ingrigiesca a-si

¹⁾ Apelulu din 13 Martie 1866.

¹⁾ Apelulu din 15 Martie 1866.

continuá lucrările in caus'a subversante (alegere de deputatu), cá nu cumv'a, repasîndu dela activitate, se-si compromita onórea de o parte, ér' de alta parte se periclitizeze sí caus'a nationala.....« sí mai josu: »pentru cà infrascrisulu, âna acum de sí neautorisatu de catra on. Inteligintîa, numai singuru vedîendu lasietatea Inteligintîei, — se fia cu iertare dísu! — din anima inflacaráta de a priveghiá: cá nu cumv'a binele comunu sè se periclitizeze a facutu initiativ'a, ce unele animi rele, pline de pisma, o esplica sí comentéza de periculósa institutiunei ce unor'a barbati li este incredintiata etc.«¹⁾

3) Nu mai puçinu decátu trei reprezentatiuni a pusu la cale in caus'a alegeri de deputatu in numitulu cercu alu Vingardului, sí anume: dóue catra »Inaltulu Guvernu Regescu Transilvaneanu«, sí un'a catra Comitétulu centrale pentru alegerile de deputati dietali in comitatulu Albei-inferiori. — Spre a poté apretíá tiênut'a sí curagiulu barbatescu alu Romaniloru condusi de canoniculu Negrutiu, credemu cà va fi destulu a reproduce unele parti sí pasagiá numai din representatiunea indreptata catra:

Inaltulu Guverniu, cu datulu 17 Martie 1866. Nr. 7513.

»Inaltu Regiu Guverniu!

In urm'a Prea-Inaltului Rescriptu Regescu din 25 Decemberu 1865, escriendu-se alegeri nóue de ablegati dietali, sí inca pentru una dieta in Pest'a, adeca afara din patri'a nóstra autonóma, sí aceste pe bas'a articlului II. a legeri din anulu 1848., a unei legi nu numai daunatiósa pentru Natiunea Romana pâna acum neprivilegiata, dara sí creata in tîmpulu celu de trista aducere aminte a anulului 1848: Romanii preste totu, prin urmare sí alegatorii romani subscrisi din cerculu de alegere alu Vingardului, de sí cu dispusetiunile aceste a Prea-Inaltului Rescriptu, basate pe atari legi din 1848., pe cari noi nice-odata nu le-amu recunoscutu de obligatóre sí valide

pentru noi. nu amu potutu fi indetultiti, potendu-ne teme, sí nu fara fundamentu, cá prin faptululu de alegere sí de a tramite deputatii nostrii la diet'a din Pest'a, recunoscîndu legile din 1848, vomu espune periclului drepturile nationali câscigate in modu legiuitu in diet'a provinciale din Sibiiu din 1863/4, sí sanctionate solemnu de Maiestatea S'a Imperatulu, précum sí autonomi'a Patriei nóstre prin alegerea sí tramiterea ablegatiloru Transilvani, sí prin urmare sí a celoru romani, la o dieta afara din patria, — totu-sí din indatinat'a supunere sí ascultare de Maiestatea S'a Imperatulu sí din nisuintí'a sincera de a contribuí la impacarea relatiuniloru a Natiuniloru din Patria prin descoperirea sí spunerea loiala a pretensiuniloru s'ale nationali, s'au resolutu a luá parte la alegere de deputatu cu tóta diligintí'a.

Inse in acestu propusu alu nostru numai cu adúnca intristare amu trebuitu se aflamu, cà chiar' inceputulu actului de alegere, adeca inse-si conscrierile s'au facutu in unu modu câtu se póte mai neindreptatitoriu pentru maiortatea Romaniloru, sí cu deosebire a censualistiloru din acestu cercu; deóra-ce pre unele locuri au remasu celea facute pentru diet'a din Clusiu cu puçina revisiune superficiala de comunu numai in defavórea sí nedreptatirea Romaniloru; — éra pre alte locuri, ce e dreptu se facura de nou. inse in modu arbitrariu, sí preste totu éra in defavórea sí spre neindreptatirea Romaniloru, pentru-cà..... multi censualisti, din a caroru libele de contributiune se vedeá cà au censulu poftitu de lege, má inca intre 30—40 fl. v. a., nu se afláu in protocólele comisiuniloru cá indreptatiti la alegere.

Spre legitimarea sí intregirea conscrieriloru acestoru defectuóse s'au neglesu de comunu toti pasii prescri si prin instructiunea guverniale dato 10 Ianuariu 1866. Nr. 895. sí anumitu: s'a neglesu cu totulu punctulu 10 alu instructiunei preatinse, nevestindu-se prin unele comune: loculu, tîmpulu sí modulu conscrieriloru facûnde, mai departe nefacûndu-se cunoscute cualificatiunile recerute pentru cei indreptatiti a se inscrie, precum nece tîmpulu inchierei conscrieriloru sí loculu unde suntu de a se face reclamatiunile. In fine s'a neglesu prescrisele de su liter'a

¹⁾ Apelu dto. Blasiu 30 Martie 1866.

d) a punctului II a instrucțiunii, ne-espunându-se spre vedere publica listele celor conșcrisi, că cei ce ar' fi voitu se reclame în interesulu seu, séu în contr'a cuiv'a înscrisu pe nedreptulu, sè se fi potutu folosi de acestu dreptu..... Aci se însira apoi tóte uneltirile, și tóte nelegiuirile comise la ace'a alegere, dupa cari apoi continua:

»Subcristii, precându protestamu solemnu și preste totu în contr'a ataroru alegeri, cari atâtu de tare vexaza poporulu, și-i causéza trapadare, respense și pierdere de tēmpu daunatiósa, și carine vatema atâtu de evidente și acelu puçinu dreptu ce ni s'a concesu, și chiar' și demnitatea de supusi credintiosi ai M. S. Imperatului, protestamu în specialu și cu deschilinire în contr'a alegeriloru hotarite a se repeti, cari repetându-se dupa modalitatea și compusetiunea comisiunei de mai înainte nu voru poté se fia pentru noi decātu o nedreptatire continuata și repetita.....

Cá inse se potemu luá parte la alegerile ce se voru repeti, și cá rezultatulu lor se póta fi deobligatoriu și pentru noi, ne rogamu cu tóta umilintí'a, cá Inaltulu Guvernu se dispuna:

a) Menirea locului de alegeri în centru séu batèru mai aprópe de centrulu cercului de alegere, cá precātu se póte sè se usióreze înfaçiosiarea toturoru îndreptatíloru la alegere;

b) Cá terminulu alegeriloru sè se mai prelungiésca, și anumitu pe atâtu tēmpu, încātu conșcrierile defectuóse sè se póta indepliní dupa prescriesele punctelor 10 și 11, lit. d, a instrucțiunii In. Regiu Guvernu, încātu se póta luá parte la alegere toti acei'a cari au cualificatiunile pofite de legi;

c) Cá comisiunea alegatória sè se compuna în membrii sei în ástu modu, încātu se corespunda numerului alegatoriloru romani, formându acei'a majoritate absoluta. Si anumitu: în comisiune se între Romani în numeru corespundíatoriu, și individi în cari Romanii au tóta increderea;

d) Cá protocolulu votisantíloru și a afaceriloru sè se duca autentícu, originalu și cu

asemenea valóre în duplu și unulu dintre notari se fia romanu de incredere, ambii inse sè aiba de conditiune neaparata cunoscintí'a esacta a acelorú trei limbi a patriei (romana, germana și magiara) și a ortografíei acelor'a;

c) Cá eruirea voturiloru la scrutiniu sè se faca din ambe protocólele cá egalú autentice.

Cari cereri preaumilite, destulu de întemeiate, implinindu-ni-se vomu poté luá și noi parte la repetirea actului de alegere, și ne promitemu cá din tóte poterile vomu lucrá spre complanarea relatiuniloru de statu și nationali a patriei nóstre, precându déca nu vomu fi mângaiati cu implinirea cererei nóstre prea drept și modeste, ne dechiaramu cá nu vomu participá la nimicu, și totu ce se va face vomu considerá cá facutu cu forti'a de noi fora de noi etc.»

Clasicu este și pasagiulu urmatoriu: —

»Dechiaramu solemnu, cá noi în conșciintí'a, cá la alegerile trecute, de și dispuse în modu neindreptatítoriu pentru noi Romanii, amú reusítu cu majoritate absoluta de voturi pentru candidatulu nostru, — carea reusíre numai prin uneltiri nelegiuite nu se recunósce, — ne vomu tîené de alesulu nostru, și protestamu în contr'a repetirei alegeriloru, și la totu casulu pentru noi de deobligatória nu o recunóschemu, nici nu o vomu recunósce.«¹⁾

Cine nu aude în acestea proteste energice tonulu, cine nu vede în ele curagiulu și tîenut'a démna de unu invetiácelu alu nemoritoriului Barnutiu, alu apostolului celui mai mare a romanismului dincóce de Carpati? Cine nu va cunósce intrênsele pe inflacaratulu sustítoriu și pe neintimidatulu aperatoriu alu causei romane din Clusíu, — pe protopopulu Negrutiu, a carui casa devenise pentru junimea romana, în 1848, scól'a practica a deliberarei asupr'a drepturiloru și justeloru aspiratiuni ale poporului romanu?!

d) Negrutiu cá omu privatu.

Nu este greu de combinatu și de dedusu din celea pâna aci espuse cum au trebuitu se fia regretatulu canonicu Negrutiu

¹⁾ Representatiunea catra Comitétulu centralu pentru alegerile de ablegati în comitatulu Albei-inferiori ddto. Blasiu, 4 Aprilu 1866 Nru. 82.

cá omu privatu. — Unu individu, carele cá june a sciutu se-sí câscige intr'unu gradu mare respectulu sí simpatí'a conscolariiloru, iubirea sí stim'a profesoriloru sí a mai mariloru sei; carele cá barbatu prelânga însurările caracterului seu schitiatu mai susu, prin implinirea esemplaria a chiamarei s'ale, prin superioritatea s'a spirituala, precum sí preste totu prin tiênut'a sí faptele s'ale pururea in consonanția cu celea mai sublimе interese ale basericei sí ale natiunei române, a sciutu se-sí atraga atentiunea sí se-sí câscige respectulu, stim'a sí iubirea adeveratu familiara a unoru barbati cá archiereii: Siulutiu, Erdélyi, ma sí a nunciaturei romane dela Vien'a, sí s'a aretatu demnu a fi propusu la celea mai inalte demnitati de episcopu sí metropolitu; unu barbatu carele au statu in cea mai viua sí intima corespondinția cu cei mai de frunte barbati ai némului românescu, dîcu: unu atare insu nu a potutu se fia sí cá omu privatu decâtu modelu in tótã privinți'a. — Cá protopopu in Clusiu erá unu adeveratu parinte a credintiiloru, precum sí alu studentiloru români seraci, cari cu cetele 'si petreceau in cas'a sí la mės'a lui, sí dintre cari pe nenumarati i ajutá, adesea cu celea din urma parale ale s'ale, spre a-sí poté cumperá carti sí vestiminte, spre a-sí poté solví didactru etc. Acést'a o sciu sí spunu scolarii sei, o sciu sí o spunu contemporanii sei: — ori cine 'lu vedeá, vorbiá cu dēnsulu sí 'lu cunosceá trebuiá se-lu stimeze, se-lu respecteze, — ce'a-ce constatéza sí episcopulu romano-catholicu Michailu Fogarasy dicūndu in o corespondenția de dato Vien'a 21 Febr. 1865, ca »opiniunea publica amentesce totude-a-un'a cu reverenția numele dēnsului.« Dar' mai eclatantu vorbescu despre viéti'a lui privata nenumeratele declaratiuni sí expresiuni de cea mai cordiala intimitate ale neuitatului metropolitu Siulutiu. Asia se citamu unele. — Afara de cele amentite mai susu unde Metropolitulu constata, cá Negrutiu »e unu celibe care face onóre celibatului sí sustiēne sí apera disciplin'a sí institutiunile basericei nōstre orientali in tóte ramurile loru sí de ace'a merita pretiuirea sí increderea dēnsului (a Metropolitului).«¹⁾ Cu

¹⁾ V. Scrisórea cu datulu Blasiu 4 Maiu 1858.

alta ocasiune i scrie:... »Prostatu notitiae et profunda taciturnitate, si eu 'ti facu cunoscutu, cá de ací in septemân'a trecuta s'au substernutu candidatiunea la locurile mai inalte (póte de canonicu!). Dî Tatalu nostru...») In alta scrisóre: »Fí incredintiatu frate, cá celea mie incredintiate le-ai incredintiatu sí le vei incredintiá unui asia omu, care increderea loru in elu o scie pretiui, sí tain'a a-o venerá de taina, de sí dóra aceste nu suntu taine de celea primejdióse, cá suntemu ambii amicii Cârmuirei... tainele nōstre suntu taine basericesci, cari inaintéza binele ei sí a clerului.«²⁾ Apoi cându se tractá, cá la betránetiele sí slabitiunea lui Siulutiu se i se puna unu archiereu coajutoriu, asia i scrie canonicului Negrutiu: »Secretu va remáné intre noi. Altmintrelea luându afara omulu dela 1848—1849 nu-i mai multu secretu. Dupa o epistola capetata dela Pest'a, mai'nainte mi s'au facutu cunoscutu, cá Ministrulu maghiaru sí-ar' fi susternutu Maiestatei s'ale rogarea pentru de a me admoniá prin Pontificele romanu sí de a me delaturá, dādu-mi-se unu coadjutore, pre care ei de locu vréu se-lu propuna, cátu va primí Maiestatea S'a propusetiunea Ministrului, firesce cu restitutiunea statului din 1848, sí de coadjutoriu numai pe unu individu din 1848, póte se propuna sí se aplacideze. Óre Maiestatea S'a propunerea acést'a primitu-o-au séu ba? incunoscentiarea din Pest'a nu scie, sí se indoiesce tare, crediēndu cá nu o-ar' fi primitu; bá sí díce cá sí unii dintre Ministrii, dupa-ce ar' fi fostu intrebati, ar' fi dechiaratu, cá acestu actu ar' face mare sgotu intre Romani, Ministrulu respectivu s'ar' fi declaratu, cá voru lasá intr'atát'a lucru. Inse lese nu lese, intemple-se nu se intemple, . . . pe mine, care am fostu, sí suntu la tóte resolutu — nu me sparie. . . . Ei de voru poté sí in statulu basericescu sí politicescu voru inghesuí totu ómeni dela 1848., séu pre acei'a, despre cari au informatiuni, cá suntu cu sēmtiri de a le lui 1848. — Romanii cei de omenia voru fi delaturati! Pána cându! scie Domnedieu!.. In lume tóte suntu provisorii...«³⁾

¹⁾ Scrisórea cu datulu ²⁶/₁₄ Apr. 1859. —

²⁾ Scrisórea cu datulu Blasiu 6 Februariu 1859.

³⁾ Scrisórea cu datu Valcele (Elópatak) in ¹⁸/₇ Juliu 1867.

Frumós'a Elisa.

Déca n'ar' fi fostu Negrutiu o minte luminata, o anima plina de celea mai nobile sêmțieminte sî unu omu cu caracteru de otîelu in celea bune, nesmintitu că nu se dimateá cu dênsulu atátu in afaceri de unu interesu publicu basericescu cătu sî in celea private la atát'a familiaritate! —

Elu erá fôrte neinteresatu pentru sene sî caus'a s'a, nu erá ambiciosu, nu vêná dupa demnitati, denunțându, invinovatîndu sî inegrindu pre altii, precumu inimicii sei au facutu fara sufletu sî fara consciintia cu dênsulu!... Precându la anulu 1870, erá propusu in loculu primu la scaunulu episcopescu alu Gherlei, ori-cátu 'lu sfatuira amicii sî barbati cu pusetiune inalta se mérga la Pest'a in persóna, se-sî âmble de rêndu: nu-lu potura mișcă din Blasiu. — »Nu-mi place ce-mî scrîi in epistol'a din 6 Noemvrie 1869, i scrie regretatulu Br. Vasile Popu¹⁾, nu ai dreptu se stai cu mânile in sîoldu, trebue se te mișci, că de ce suntu mai buni acei'a cari aspiréza — afara de Domnia T'a — la episcopía decátu Domni'a T'a? 'ti-este detoria a face pasi pe cale onesta, nu cu denunciatiunea altor'a, ci cu prezentarea meriteloru D.-t'ale la locurile covenite; — ce va urmá? e oi'a lui Domnedîeu? dar' D.-T'a trebue se-Ti faci detori'a, că: »qui episcopatum desiderat, bonum opus desiderat,« mișca-te dara cu atátu mai tare, că episcopulu de acum, metropolitulu Vancea a datu opiniune buna despre D.-T'a...«

In alta scrisóre,²⁾ dupa-ce se plânge Negrutiu: »că nu i se prea impare de sinceritatea ómeniloru, că a pieritu credint'á dintre ómeni« ... i rescrie Br. Popu: »...Dîeu n'ar' stricá se víi la Pest'a; vína sî cerca, pentru-cá n'ai dreptu, cându díci că totu atát'a tí-e; nu e asîa, nu e totu atát'a, nu numai că: »qui desiderat episcopatum etc.,« ci cere sî binele basericeci cá cei destoinici se-si cuprinda loculu, care li se cuvine, se nu ascepte se-i iee altii pre din'aínte, séu se le cada mur'a in gura! Sipienti satis!«

Pre lánge tóte acestea sfatuiri binevoitóre nu s'a mișcatu de acasa, dându prin acést'a inimiciloru sei ocaziune cá se póta triumfá asupr'a-i.

e) Negrutiu in familia.

Cumcá regretatulu canonicu Negrutiu: cá profesoru, cá protopopu-parochu, cá scriitoriu, cá romanu intr'adeveru a fostu unulu dintre cei mai distinsi barbati, cari au infrumsetiatu aceste patru decenii din urma a némului românu transilvanu, se constata din celea ce s'au insíratu pâna ací in descrierea vietiei dênsului; cu atát'a inse inca nu am dísi destulu, — căci acestu demnu barbatu a mai avutu sî o alta insusíre frumósá, care insusíre l'au redicatu preste multi sî care in frumós'a cununa a meriteloru s'ale stralucesce cá una pétra scumpa cá una gema de una valóre nepretiuíta.... sî acést'a a fostu: netiermuri'ta s'a iubire catra membrii familiei s'ale!

Cându unu parinte se igrigîesce de sustînerea sî crescerea prunciloru sei esiti din cóstele s'ale, cându pentru ajungerea acestui scopu sacrifica totu ce numai i este cu potintia — face bine! dar' acést'a nu-i se póte luá de cev'a meritu deosebitu; căce elu sî-a implinitu numai un'a detorintia firésca. — Cându inse unu omu sî sacrifica tóte ale s'ale pentru: frati, sorori, nepoti, nepóte, stranepoti sî stranepóte, precum au facutu neuitatulu canonicu Negrutiu, acést'a i se póte cu totu dreptulu atribuí de celu mai mare, de celu mai frumosu meritu ce-sî póte numai câscigá unu moritoriu. — Sî intr'adeveru repausatulu a fostu: celu mai bunu, celu mai caldurosu parinte alorusei, — in acésta privintia a fostu una raritate, unu unicu in feliulu seu!... Incepêndu dela stramutarea s'a in calitate de protopopu-parochu la Clusiu sî pâna sî-a redatu bunulu sî nobilulu seu sufletu in mânile Creatoriului, cas'a dênsului nu a fostu góla nice-cându de nepoti, nepóte, stranepoti sî stranepóte, aci nu erá numai unulu câte unulu ci adese câte 3—4 bá sî 8 de-odata Inceputulu l'a facutu cu fiulu sororei s'ale Anișc'a, (care din urma cá preutésa veduva a locuitu cu fericitulu pâna la incetarea dênsului din viétia,) cu Joanu, pe acestu alu seu nepotu, dupa-ce i-au datu crescerea pregatitóre receruta l'a tramisu la academi'a militara din Margburg sî Vien'a nóua, — dorere inse că junele de cea mai buna sperantia, chiar' cându aveá se fia promovatu de oficiuru, a incetatu din

¹⁾ Scrisórea dato Pest'a 8 Nov. 1869. ²⁾ Pest'a 20 Octob. 1871.

viéția, și așa bunulu seu unchiu și parinte crescatoriu nu a avutu parte de a poté ajunge implinirea sperarei ce și-a fostu pusu in elu, ce'a-ce ar' fi meritatu-o pentru iubirea ce i-au doveditu și pentru sacrificiele ce li-au adusu pentru elu... Nepotului acestui'a i-au urmatu apoi: Anic'a și Grigorie, orfani rămasi dupa fratele seu preotulu Nicolae; cea de-antâiu crescuta, inzestrata și maritata dupa Petru Vlass'a demnulu de pia memoria protopopu-parochu alu Indolului, ea a repausatu la inceputulu anului alu doile a fericitei s'ale casatorii, ér' cestu din urma Grigorie, se afla astadi cá parochu in Sucuthardu. — Pe unu tîmpu cu acesti'a se aflá in Clusiu, in cas'a bunului unchiu, și nepotulu dînsului Niculae, — fiulu fratelui seu Simionu, — actualulu redactoru și proprietariu in Gherl'a, — și inca alti 5 nepoti, la olalta optu insi. Stramutându-se dela Clusiu cá și canonicu la Blasiu i-au urmatu și nepotii, unulu dupa altulu. Dintre acesti'a, voiui amentí numai pre acei'a, cari se afla inca in viéția și 'mi suntu și mie cunoscuti. Și anume: pe lînga redactorulu Niculae, fratii lui: Joanu profesoru in Blasiu, Susan'a mar. Campianu protopopésa in Elisabetopole, Emilu doctoru de medicina și medicu in Gherl'a, pre cari pre toti i-au crescutu bunulu lor unchiu din midilócele s'ale. Urméza apoi: pruncii so-rorei s'ale Susan'a preotésa in Nasalu, și anume Emilu Popu adi subjude reg. in Alb'a-Juli'a și Anic'a mar. Filipanu adi preotésa in Satulu-nou-sasescu, — mai departe: fetele fratelui seu Partenie, fostu parochu in Sucutardu si fetele unei'a dintre acestea adi tóte bene aséđiate. s. a. s. a.

Nu s'a multiamitu dara numai cu crescerea și ajutorarea nepotiloru și a nepóteloru, ci netîermurit'a s'a iubire s'a estinsu totu cu asemenea ardóre si asupr'a stranepotiloru și a stranepóteloru, a caroru numeru inca este fórte insemnatu, pe cari inse a-i insírá cu numele nu ni permite cadrulu îngustu alu unei biografii.

De aci se póte usíoru pricepe, cá pentru-ce fericitulu in Domnulu canonicu Negrutiu nu a lasatu, nu a potutu lasá capitale insemnate de bani.... Abia tragîndu-si dela sene a potutu se adune o sumulítia de 4200 fl., din care a facutu una fundatiune misala de 200 fl pentru a se sîerbi

la baseric'a din satulu seu natalu câte 6 s. liturghii in fie-care anu la anumite díle; și alta fundatiune de 4000 fl. pentru ajutorarea scolariloru lipsiti de medilóce, — care fundatiune s'a dispusu a se administrá așa cá in unu tîmpu anumitu se crésca la sum'a de 50.000 floreni, — impartîndu-se și pâna atunci din ea stipendii pâna la sum'a de 240 fl. pe anu, ér' de-acólea incolo se va poté impartí pe anu câte 2500—3000 fl. — Prelînga tóte acestea inse neuitatulu a moritu cá unulu dintre cei mai bogati ómeni; pentru-cá in acei'a, pe cari i-au crescutu, a lasatu dupa sene unu capitalu viu, unu capitalu plinu de viéția, care va aduce fructe frumóse, fructe benecuventate de Domnedíeu bisericeii, scólei și natiunei române!...

* * *

Așa a fostu canoniculu Joanu Fekete Negrutiu cá protopopu și profesoru, cá românu și ruda unu barbatu demnu in fapta și in cuvîntu. — »Preste totu potu díce cu consciint'ia cea mai curata sufletésca,« — marturisesce in susi in notitiele s'ale scrise cu puçinu inainte de a-lu coplesi bóla, care i și ciuntá firulu vietiei, — »cá in tóta viéti'a mea am fostu intru tóte sinceru și dreptu, am lucratu pentru natiune, cleru și baserica, m'am silitu la toti a face bene, incátu potu díce cu cuviosulu Jobu: »Plans'am preste totu nepotinciosulu, și vedîndu omu in necasu am plânsu, ér' cându am acceptatu bunatati, mi-au sositu mai multe reutati!« —

Cându unu moritoriu, dupa o viéția lunga petrecuta in o epoca atátu de agitata, cá regretatulu canonicu Negrutiu, póte face la capetulu cararei s'ale pamentesci cu conscientia curata si liniscita o marturisire cá cea de susu. urmatorii i potemu cu demnitate și cu dreptate strigá:

»Ferice celu ce spune, cându caúta se cobóre
In negrele morminte, l'ai sei buni cunoscuti
Acesté vorbe sânté: ferice celu ce móre
Cu fruntea 'ncununata de stima si vértuti. 1)

V. GR. BORGovanu.

1) Bolintineanu.

INFLUINȚA MÂNDRIEI.

— *Novela originala.* —

(Urmare.)

— Sum pierduta! D.-dieu! strigă Paulin'a. Tota fericirea ce o-am visatu nu a fostu de câtu o nalucire, care pentru mine nu pôte deveni realitate nici-odata! Ce se facu? Ce se facu? Căta dreptate ai avutu tu bunulu meu tata: Seraci'a topesce in tine cele mai scumpe aventuri, cea mai drépta fericire!

— Copil'a mea, nu desperá ast'feliu, eu mai am o ultima sperantia cu tota indoial'a ce o am de-a o poté indepleni.

— Oh! spune, spune te rogu.

— Voiu starui cá se plecamu câtu mai curându se va poté, voiu raspunde lui Radialu cá sum departe de a me impotrivi, dar' cá respunsulu decisivu î-lu voiu dá preste cincî-spre-diece dile, cá-ci trebue se am o explicatie cu unchiu si cu Leonor'a...

— Ce voesci se faci? nu-mi ascunde nimicu; nu te teme, sum mai tare si mai decisa de cum me credi. . . .

— Inainte de sosirea nostra aici, in lips'a Leonorei din întemplantare am intratu in camer'a ei. Nu sciu ce idea mi-a venitu de inconstanta obiceului meu i-am resfoitu prin chertii si am descoperitu o corespondintia între unchiulu si ea. Intielesulu cuvintelor era forte equivocu, inse totu mi-a fostu indestulu spre a-mi forma convinctiunea, cá era vorb'a despre afacerea nostra: ei voescu se se scape de noi cu ori ce pretiu, voiescu se posieda acele acte, prin care densulu este datorniculu meu, si Leonor'a s'a încercatu a mi-le furá si n'a potutu, de ore-ce nu le amu asupr'a mea, suntu forte bine asigurate. Am pastratu pentru mine cele ce am potutu descoperi atunci cându mai dáuna-di primescu o scrisore dela betranulu Crangeanu, prin care ne invita a petrece câtva timpu la elu la mosia, si se regulamu si vechi'a nostra afacere, dicea elu. Care ar' fi noiele loru intentiuni nici nu le banuescu, dar' de siguru eu trebue se me supunu acestei invitatiuni. Vom merge impreuna, vomu stáru, si dreptatea credu cá va fi cu noi.

Intr'adeveru preste câteva dile parasira acelu orasielu, de unde ducea cele mai frumoase amintiri. . . si unde adoratulu sufletulu ei remase máchnitu, inse plinu de sperantia pentru viitoriulu ce-lu întrevedea zimbitoriu. Paulin'a i-ascunse secretulu loru si pe cându Radialu i-i vorbia de viitoriu, de profunditatea amorulu seu, de dilele incantatore in care se voru mai revedea, ea asculta lacrimându, si incolocindu-si bracele de gatulu lui, ar' fi vrutu cá in eternitate buzele loru se nu se mai deslipesca, inimile loru se-si sêmta baterile reciproce. Elu era tristu, dar' insufletitu de sperantia, ea inse, care întrevedea imposibilulu, era abatuta, muta de dorere si la tote promisiunile si juramintele lui Radialu se areta mai trista, mai nesigura. Elu nu banuia nici decum adeverat'a cauza a acestei descurajeri, inse intr'unu momentu, cându Paulin'a miscata prea multu

nu se mai potu stapani, se lasa se cada in genunchi si impreunându si manile striga:

— D.-dieule! aibi mila de mine, nu me parasí, proteje-me, suferu prea multu. . .

Radialu ingrijiatu o redica cuprindiendu-o in bracele s'ale si i dise:

— Ce ai, Paulino! Pentru ce acesta sbuciumare. ? aceste temeri. . . ? Nu credi ore in sinceritatea mea. . . ?

— Ah! George! George! anim'a mi spune, cá tu nu vei fi alu meu. . . e imposibilu. . .

— 'Ti juru!

Ea 'lu privi atinsa.

— Credi ore cá n'am cetitu scrisorea ta adresata tatii. . . ?

— Ei bine. . . ?

— Am o mare indoiala. . . .

— De ce? totulu depinde de la parintele teu. . .

Ea nu potu vorbi mai multu, anim'a i se strinse, i-si lua capulu între mani si siediu ast'feliu, in urma dupa puçina cugetare se redica mai hotarita, mai stapana pe sine in aparentia. Intielese cá era mai demnu a nu avea o explicatie cu Radialu asupr'a acestui subiectu, cá-ci dupa sensulu cuvintelor, lui elu trebuia se urmeze orbesce parintiloru sei, si ea in mandria ei nu voii se-i descopere cátu era de departe de-a indeplini aspiratiunile loru. Intrevedea imposibilulu. . . nu-si mai permise nici o ilusiune! — Cu tote acestea ea iubia pe Radialu si elu in schimbu o adora. Pote cá anim'a lui ar' fi invinsu ori ce ambitiune, ori ce prejudiciu, inse dens'a amentindu-si nefericirile indurate de parintele ei, tacu si tota ambitiunea si egoismulu seu se revoltá in faci'a obstacoleloru ce se interpuneaú amorulu si viitoriulu ei chiar'.

Dupa-ce pastra multu timpu tacerea, se redica, din nou intinse manile cu afectiune spre Radialu si-i dise cu lacrimi:

— 'Ti multiamescu! Esci nobilu! Trebue se te resemnezi! . . Preste cincî-spre-diece dile pote er' ne vomu revede. . . .

— Paulino! Ce ai tu? D.-dieule! cu ce tonu doreros pronunti aceste cuvinte. . . de siguru se petrece cev'a in tine si-mi ascundi.

— Nu e nimicu George. . . .

— Me asiguri. . . ?

— Dá. . . dar' vedi tu. . . dificultatile puse de tat'a. . . de parintii tei. . . separatiunea care me intristeza, tote acestea me neliniescu. . . me facu se suferu. . . .

— Ai dreptate, suspina elu.

Preste câteva momente trebuiau se se desparta, trasur'a pe care o ascepta sosi.

Ei se aruncara unulu in bracele celui'alaltu.

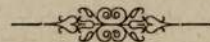
— Aduti aminte cátu te iubescu! dise ea plângundu.

— Nu me uitá, raspunse elu miscatu.

— Si se despartira stringendu-si man'a. . .

(Va urmá.)

PAULINA ROVINARU.

MODERNITATI.

— Schiția. —

În frontulu dreptu alu cuadratului piației locuia avocatulu Plopsioreanu. Erá numeratu între fruntasii intelhgentiei, și fôrte pretiuitu de catra burgesi'a orasiului, căci zêlulu și onestitatea cu care aperá interesele loru, stá unica în feliulu seu.

Alt'cumu cá omu din vremea mai betrâna erá daraburos, și stêngaciu în formele de acum, și nu odata 'lu dogenise soçi'a s'a cá n'are praxa, o vêrtute ce dên's'a posideá în unu gradu înaltu.

Dóm'n'a portá cărm'a casniciei, și-o portá cu rara destoinicia, căci nu erá lucru ușoru cu nefixatulu venit, a duce o casa mare și eleganta. — Sumele ce incurgeáu anu de anu, sunáu frumosielu, — dar' unu advocatu nici cá póte traí cá unu maestru. Pentru renumele lui e detoriu se reprezenteze, ér' pentru positi'a s'a soçiala, se pazésca decorulu. — Apoi multu jertfise și pentru educarea ficeilor. Eráu podób'a societatii, escelându prin frumsetie și talentu, tóte trei fiindu de susu pâna josu, genialele creatiuni ale educatiunei moderne.

La cas'a D.-lui Plopsioreanu se dá în fie-care anu unu balu, trei „thea dansant“ — apoi amuzantele „seri fixe.“

Mergeáu și domniele loru la serbarile familielor cunoscutu. — Afara de aceste se mai cercetá teatrulu, concerte filantropice, laculu de patinat — tóte în toalete aparte, dupa cum fiesce-care pretinde.

Famili'a erá tamâiata; feliulu traiului învidiatu.

Sessonulu iernei se deschise cu antâia soarea.

Dóm'n'a Plopsioreanu în gatêla acuisita, esaminá pentru ultim'a óra arangiamentulu întregu.

Salonulu erá viu iluminatu, parchetulu cá oglind'a, ér' aerulu caldu și strabatutu de unu dulce profumu. Odaile de alaturi cu tapiserii pufóse aveáu mese de jocu, — ér' bufetulu cu opulentele bucate pe argintarii, poteá gadalf și asceptarea celui mai aprigu lingaru.

Dupa-ce mai ordoá un'a alt'a, trecu în cabinetulu din care se audiá rîsu sburdatu. — Erá a tenereloru fete, ce înainte se sícanáu cu placerele jocului.

O clipa inim'a mamei se încântá de asta junetie fara grigi. Apoi asiedîndu unei'a medalionulu la albulu gátu, altei'a o flóre în pèru, le pornise a se aretá parintelui. Numai în prej'm' celei mai mari, oprí cu o serbatóresca seriozitate.

„Renea!, díse ea, tu esti de dóuedíeci și trei de ani, de aici în colo anii fugu spre treidíeci. Nebunatacele-ti chicotiri s'au sfêrsitu; tu trebuie se gândesci la norocu...“

— La norocu? — dar' cându m'am gânditu la contrariu? întrebá fêt'a cu-o dragalasia nai-vitate.

„Ai uitatu inse cá o fêta fara zestre trebuie ins'a-si se-si caute o partia buna, căci alt'cum re-

mâne de poveste. Intîlegu aci, se sfêrsiesci zadarnicele cochetări cu locotenintele. Dr. Spîrlea se intereséza de tine, — baga séma ast'feliu de petitori nu vinu de dóua-ori!..“

Chipulu acestoru cavaleri trecu cá fulgerulu prin mintea fetei. Contrastulu o silt a hohotí: — Spîrlea! hídul... gârbovulu...

„Dar' proprietariu a mai multoru case, mosii“...

— Ei! ce am eu a face cu dênsele?... Nici tu mamitiá nu ai luatú unu moșnégu...

„Adeveratu, dar' D.-dieu te ferésca cá tu cu educatiunea t'a se porti sarcinele mele...“

Duplu se rupsé dorerosulu oftú; apoi pricepéndu Dóm'n'a efectulu vorbeloru ei, esí incetisióru.

Cinci minute și óspetii intrara în salonu, primiti de celu mai afabilu surisú a stapânei.

* * *

Melodi'a lingusftoriului valsu invêrtea parechile în o rotire fantastica. — Juneti'a cu prospecti'a mișcariloru erá o vedenia frumósa. Si nimicu nu cutezá a întunecá sufletesculu ei încântamentu.

Renea în vestmentulu azuriu, erá c' o flóre. Jucase multu și cu placere patimósa pâna la momentulu cându neobservata se furisá în odait'fa ei.

Tacerea... singuratatea séu ce, i rapí voi'a sburduta. O uruire departata și vorbele mamei i sbârnaiau prin urechi.

„Grozavu! grozavu!“ — murmurá ea întru sine.

Sciúsé cá locotenintele nu-o poteá luá în casatoriá, dar' nu erá pecatu a curmá dulcea ilusia atátu de tîmpuriu?

O lupta începú în sufletulu ei, o lupta muta și fara lacrimi. Radîmata de scaunu, cu ingenatele pleópe lasate în josu, reinvia ceasurile petrecute cu elu în convoiulu soçialu, pe lacu séu escursiuni. Ori unde erá elu, urmarindu-o cá echo cânteculu

Ea suspiná, unu altu suspinu respunde. Ea se sculá surprinsa.

Înainte-i stá junele locoteninte cu façi'a de bronzu și mustéti'a cocorata. Statuse cá înaintea unei icóne rapitóre.

„Mai spariatu!“ — díse ea

— E óre vin'a mea, séu a magnetului ce m'a atrasu? — replicá elu cu plinulu timbrosului seu glasu.

„Dar' — D.-t'a trebuie se me parasesci, si inca pentru totu-de-a-un'a...“

— Eu Renea? eu, chiar' eu? —

„Da! — curteni'a d.-tale mi-s'á interdfsu...“

— Si pentru-ce? întrebá elu, veselu de tonulu ei siagalnicu.

„Mamiti'a uresce nefolositórele flecariri...“

— Dar' d.-t'a, le uresci, d.-t'a?

Éra-si i se slobodfra lungile gene, capulu cu meruntele bucle mâcaí: — nu!

— Esti angerulu meu! esclamá elu pasiu-natu. — Te iubescu! asta ó scfi; dispune de viét'fa mea...

Cu fióru nepriceputu, se întórse de catra elu.

— Te-am superatu? cercá elu induisíatu.

„Nu! dar' realitatea s' a ruptu cale prin farmeculu acestui visu...“

Elu i cuprinse mânilé, rogându-o de unu cuvântu în curagiatoriu, sî mîne... mîne se va presentá parintiloru cá petitoriu.

„Ast'a se nu-o faci!“ díse ea vehementu.

— De ce nu?

„Pen'ru-cá d.-t'a sî eu am fi despartíti.“

— Despartíti? — repetá indoiél'a lui.

„Da! cáci eu n'am zestre...“

Rîsulu nepasatoriu, aretá caracterulu lui barbatescu. Iubirea i erá indemnulu; la avere nu ratacise nici cu gândulu.

— Renea! cu atátu mai puçinu se voru indoi de curatí'a sântiemintelorú mele!

Tresarirea ei fú adevérata. In o nóua na-dejde echotá: „Leo! dispuni de cautiune?“

— Nimicu mai puçinu cá ast'a! — desluci elu. Parintii mei fosti granicierii suntu ómeni de cinste — dar' seraci. Ce am ajunsu e prin propri'a sirguintia. CREDU DARA CUM CÁ CASATORI'A NÓSTRA AR' FI CEA MAI FERICITA DIN LUME!...

„Idealistu!“ murmurá ea prin sîrulu albiloru diinti.

— Renea! cu studiele mele sî anii de serviçiu trecu in o dicasteria a statulu, — ér' venítulu de sî modestu, va fi de ajunsu, la armoni'a sufletelorú nóstre...

Sveltulu ei corpu se cutremurá de gróz'a prospectulu.

„De ajunsu?“ — asta vorba i redadù graiulu.

„Locoteninte! scí cá ai asemenare cu poetulu ce cânta:

„Intr'o coliba mojiçesca,
A te inchide in satu
Cu vezduhu curatu;
Pe vétra cu mirosu de varza,
Pe coperisú cu-o barza...“

Rîsulu ei muçatoriu pe elu 'lu umplù de superare.

Ea continuá: — „Ce ar' fi de mine, de talentele mele, in neobiciñuintíele unui traiu atátu de miseru?“

O pauza grea se puse între ei.

Aripele ce puçinu mai înainte sustíenura pe junele voinicu la fericiri ideale, aici se ciuntara. Elu picá pe recele pámentu, far' a protestá contra estoru scrintite slabitiuni, far' a-i poté spune cá ce nu zidesce amorulu sta pe temelia de nasipu.

Sdrobitu in justele-sí nadejdi, díse: — Renea! ideile-ti straine m'au tarbacitu. Odinióra nu erá asía....

— „A lasa! erám totu asía. Educatiunea mea e a representá, si nu a munci cá o dílera...“

Lovitur'a nimeri.

Ranitu in ce aveá mai sublimu sarí óblu, sî luáñdu o positura militara díse: — Destulu! 'Ti suntu deobligatu pentru aste descoperiri. Adio! anim'a mea cauta o femcia, si nu o dama.

Elu esi plecându in lume, ea in salonu.

Reactiunea o palidase, — dar' radiosulu zimbetu cu care intémpiná Renea pe drulu Spêrlea, fú cá sórele de caldu. Betrâñulu 'si sânti anim'a sbocotindu; de dóue-ori dansându 'si inmladiasé braçulu pe lángha tali'a ei, apoi sarutându glaçeulu finei manusi síopti: — „d.-ra potú sperá?“

Unu valu rumenu se redicá ei pâna la arcuitele sprîncene. Pudic'a ei sfiire fú angerésca, — elu o intíelesa din destulu, spre a fi prinsu de vapai'a celei mai aprinse dragoste.

* * *

Carnevalulu erá la incheiare, cându invidiatulu mire 'si conduse gingasi'a mirésa in splendidele s'ale case.

Cu mirosulu mirtulu se porni aici o viétia fórte sgomotósá. Soarea, baluri sî ospetie se perondáu — podób'a lorú fiindu d.-n'a casei, a carei talente, gustu si improvisari devenira proverbiale.

Tóte aveá... pâna si unu cârdú de adoratori, — inse diñtre ei nime nu se poteá laudá a fi indepartatu tainic'a melancolie a acestei dame mari. — Dupa triumfele unei seri, inca cu vestmentulu lungu si elegantu — sub stralucirea juvaerelorú, tîner'a d.-na gândesce cu doru la unu... visu trecútu!

EMILIA LUNGU PUHALLO.

Totu ast'feliu . . . .

Totu ast'feliu dí si nópte gândescu la pasii tei
Si plâñgu, cá-cí cea mai mãndra din mãndrele femei,
Prin lumi necunoscuté se duce cu-alu meu cântu
Topindu-si dorulu façia cum se topesce-unu gându.

Din miile de vécuri sdrobite de eternu
Se nascu idei si 'n creeri-mi pururea se aternu,
Decum resare stéu'a iubitei demeneti
Asú vré se plecu prin lume, iubirimi se te-areti.

Dar' unde? cá-cí scíu bine: nemarginitu de lungu
E drumulu teu sî vecínicu nu va se te-ajungu, —
Tânguitoriulu fremetu alu frundíelorú de fagu
'Mi spunu sér'a la luna cá: stinsu-i alu teu dragu.

Prin negur'a tristetéi adese-ori díarescu
O radia calatóre prin chaosulu lumescu, . . .
„Iubirea“ mea-i — ce 'n urmáti plecat'a multu, de multu
Sî 'n urm'a ei curgu lacrimi, ce 'n taina le ascultu.

De s'au sdrobitu vre-odata de tíermuri s'au de stâñci
Atâtea visuri blânde, asía sântíri adéñci,
Sdrobescu-se acum'a de sténsulu meu norocu
Sperantíele 'ncaldíte de-alu dorulu teu focu.

Si din adéñculu vremei pururea í-mí resaru
O jale fára capetu, unu doru fára hotaru
Cá-cí tu te-ai stinsu cá stéu'a eternei demeneti
Si-abíá 'n a mele gânduri mai vrei se te areti.

TRAIANU H. POPU.

Amintiri din revoluțiunea anului 1848 în Transilvani'a.

Narate de d.-n'a MARIA SÎUTU.

(Fine.)

VII.

Am spus, că Joanu eră cu Ungurii, ér' Simeonu capatasă dela unu unchiu alu nostru din Sîeusî'a o calăria, cu care trecù in muntii lui Jancu, cum le dîceámu noi.

Acum se vedi lucrulu naibii. Fratii mei avura se lupte unulu in contr'a altui'a, cã-ci armat'a improvisata a Secuiloru, in care eră Joanu, avù se dee peptu cu armat'a improvisata a Româniloru, in care eră Simeonu. Fratii inse nu sciáu unulu de altulu. Joanu credeá, cã Simeonu se afla prin partile Osîorheului, cã-ci acolo se despartî de elu, in tîmptu ce Simeonu se mîngaiá cu speranti'a, cã Joanu se afla acasa in familia.

Póte onorabilulu cetitoriu ar' ascultá cu placere naratiunea diferiteloru episóde ale fratiloru mei din acésta lupta, dar' î-mî pare reu, cã, necunoscîndu lucrurile din propri'a-mi intuitiune și necunoscîndu nici numirile de locuri din partile muntiloru apuseni, fôrte puçinu mi-a mai ramas in minte din cele ce s'au petrecutu cu ei pe acolo. Sciú inse, cã Simeonu intrase pe câtv'a tîmptu in nu sciú ce functiune la minele de aur de la Abrudu, ba elu a fostu de faciá sí la pradarea Aiudului, cu care ocaziune avù sí privilegiulu de a sevêrsî unulu dintre cele mai generóse ordine ale lui Axente. Anume: dupa ce Români cupriusera Aiudulu sí dupa ce toti locuitorii din orasiu o luara la sanetós'a, reterânda dinaintea Româniloru, din întemplantare siepte Unguri remasera ascunsi intr'o baia suterana, unde inarmati, cum eráu, petrecura mai multu tîmptu, fãra a cutezá se ésa afara, asiá cã, mai remanêndu acolo, eráu espusi pericolului de a peri de fóme. Indata ce Axente întielese despre acésta, dete ordínu tribuniloru românesci cá se-i elibereze. Dar' cine se-i elibereze? Ungurii eráu inarmati cu puști, asiá cã nimenea nu se poteá apropiá de ei fãra a nu-sî pune in periculu viét'i'a. Afara de ast'a, nici unulu dintre tribunii catra cari se adresase Axente nu eră in stare a-se întielege asiá bine cu ei in limb'a unгурéscă, cá Simeonu, din care cauza sí sórtea de a întreprinde eliberearea acestoru nefericiti cadiù pe Simeonu. Elu pasi hotarîtu sí se apropiá de Unguri, avertisânda-i din departare nu cumv'a se cuteze a descarcá pușc'a asup'r'a lui, cã-ci impușcânda-lu pe elu numai unu omu voru omorî, pe cãndu ei pentru acésta toti siepte voru fi ucisi. Ungurii se sgulira in fundulu suteranei. Simeonu inse se apropiá de ei sí in tonu amicabilu î-i provocá se ésa afara, spunêndu-le se n'aiba téma, cã-ci elu este trimisu cá se-i puna in libertate.

Nu mai eră incatrau. Ungurii aprópe morti de frica se hotarîra in fine cá se iésa sí indata ce esra din suteran'a loru se prosternura la petiórele lui, î-i sarutara mânilu, î-i sarutara petiórele,

nu mai sciáu cum se-i ierte din pecate sí cum se-sî esprime multãmîtu'a loru.

Ne mai spuneá Simeonu sí alte episóde interesante din viét'i'a loru nomada de prin muntii Rosiei, ne spuneá numele mai multoru canonici sí alti Români distinsi, cari se refugiasera in muntii, sí ne istorisíá cum î-sî fierbiáu ei impreuna mamalig'a sí cum la mîncare o scobiáu cu aschiutíe, in lipsa de furculitíe s. a.

Cãtu despre Joanu? — Apoi las'... Elu s'a ispasitu sermanulu de tóte pecatele. Ori pe unde a âmblatu totu de reu a datu. Armat'a loru fù sfarîmata sí la urma desarmata. Cu ocaziunea desarmarei, sevêrsita inaintea cetatii Alb'a-Julia, Joanu avù ocaziune a face cunoscenti'a sí cu Axente. Éta cum: Axente, care se aflá in mijloculu Unguriloru desarmati, incalcânda pe calu, provocá pe unulu dintre acesti'a se mérge se-i diréga scar'a sub petioru. Din in întemplantare, persón'a cãtra care se adresá in limb'a unгурéscă, eră frate-meu Joanu

„Nu vorbí, Mari'a-t'a, cu mine unгурesce cã-ci sí eu suntu Romãnu.“ — respunse elu umilitu

„Cum? Tu Romãnu?“ — întrebá Axente

„Da, Mari'a-t'a, io-su Romãnu din Secuime me chiama Joanu Muresianu“

„N'ai tu unu frate la noi?“

„Eu nu sciú, Mari'a-t'a; am unu frate, î-lu chiama Simeonu, dar' nu-lu sciú cã unde este.“

„Éta, acolo-i!“ — respunse Axente, aretãndu cu mân'a spre cetate.

Joanu remase incremenitu.

Axente î-i spuse totu-odata, cã nu-i este permis a intrá in cetate spre a se întelni cu Simeonu sí-i recomandá se plece acasa, dãndu-i sí o recomandati'a spre a fi menagiatu de Români in cursulu acestei caletorii.

Multumitu in anim'a s'a, Joanu plecá spre casa, insoçitu de unu consatenu maghiaru alu nostru, alu carui'a nume inca eră cuprinsu in biuletulu de recomandati'a alu lui Axente.

VIII.

Eră dejá spre tótna sí noi, cei de acasa, nu mai primirãmu dela fratii nostri nici o scire. Despre Simeonu întieleserãmu abiá vér'a, cã ar' fi capetatu o calăria dela unchiulu nostru din Sîeusî'a sí cã ar' fi plecatu cu ea spre muntii lui Jancu, dar' cã ajuns'a elu pâna la Jancu, cã in ce impregiurari se afla sí cum traesce pe acolo — ast'a n'o sciãmu; nu sciãmu nici macaru déca mai traesce, cã-ci dupa-ce audîrãmu despre omorírea lui Farago sí a altoru numerosi tribuni români, fôrte puçina speranti'a ne mai remase, cã vomu poté se-lu mai vedemu vre-odata.

Despre Joanu, fratele meu de alu doilea, asemenea nu sciãmu nimicu, cã-ci din momentulu in care Ungurii l'au rapitu din cas'a nóstra nu l'amu mai vediutu sí nici veste despre numele lui n'amu mai auditu.

Totu asiá se afláu sí celelalte femei din satu, cari asemenea nu sciáu nimicu despre barbatii loru. Ne aflãmu intr'o situatiune fôrte desolata.

Inchipesceți, omule, sîese luni de dîle și mai bine se nu mai ai tu placerea de a vedé in satulu teu altu barbatu, decâtu unu orbu și unu schiopu, se nu mai audi alta vorba barbatésca, decâtu strigatele de pe strade ale vênatoriloru de ómeni — acést'a nu-i lucrú pușinu. Mai adauge apoi traiulu nostru pururea in spaima și posomoritu, societatea fàra vraga, viétî'a fàra de spiritu.

O singura dî 'tî este greu a te despartî de iubitul tu, dar' apoi noi, sermane de noi, mai bine de o jumetate de anu?! Cine scie ce-i iubirea și dragostea din casa nu se va mirá chiar' de locu decá î-i voi spune cã pe noi ne ajunse unu doru cumplitu. Nevestele î-sî doriáu barbati, fetele î-sî doriáu amanti. Tóte inimele se topiáu de doru.

Lips'a barbatiloru inse incepurãmu a o sêmtî și pentru ace'a, pentru-cã nu aveãmu cine se lucreze mosfite. Anulu erá roditoriu, ce-i dreptu, dar' ce folosu, decá lipsiáu braçiele de lucrú. N-î vorba, femeile nòstre se pricepeáu si la lu pului, asîa cã afara de cositu, potu dice cã in tóte celelalte lucruri poteáu inlocui pe barbati, dar' pe lãnga tóte acestea lucrulu nu prea aveá sporiu, cã-ci lipsiá numerulu corespundîtoriu de braçie.

In fine nu me indoescu, cã din cele dîse pâna aci ori cine î-sî va poté face o idea despre nespus'a insufletire, cu care la re'ntórcere fura in-têmpinati barbati nostri din partea familiiloru lor.

Cãndu se'ntórse Joannu acasa, î-mî aducu aminte, cã erá tótna; o fi fostu poté cãm pe la inceputulu lui Septemvre. Elu intrá in casa in-soçitu de fetiorula ungurului Asztalos, consoçiu: seu de caletoria. Din faciã, din imbracaminte și din tóte ale lor se vedeã cã au trecutu prin mari suferintie. Mam'a incepù se plãnga de mil'a lor, cã-ci eráu atãtu de topiti, atãtu de flendurosi și nespalati, incãtu î-mî este imposibilu a-i descrie. Ajunga a ve spune, cã pe lãnga tóta bucuri'a fàra sémênu, ce ni-o facù sosirea lor, nu li-amu potutu face locu in casa, pâna nu i-amu trimisu mai antãiu in fundulu gradinei, cã se se curetie, se-sî schimbe hainele și se se premenésca. De flamãndi ce eráu abiã mai poteáu se vorbésca. Biletulu de recomandãtia alu lui Axente nu le folosí nîmicu, cã-ci cã unii, cari faceáu parte din armat'a ungurésca î-sî perdura ori ce incredere inaintea Romãniloru. Acesti'a nu voira se creda, cã biletulu lui Axente este autenticu, ba din contra, î-i consideráu cã pe nisce inșelatori și adese-ori î-i huiđuiãu dela casele lor.

Totu in asemenea deplorabila stare se re'ntórsera și cei'alalti consoçi ai lor de lupta. „Eroi,” cari aprindeáu satele și jafuiãu locuintiele ómeniloru, dicu, acei neastêmpirati „eroi,” cari prin crudimile lor ne mai pomenite umplusera poporatiunea de fiori, cari vênãu tribuni și ucideãu preoti romãnesci, acesti adevèrati eroi ai tiraniiloru se re'ntórsera astadi dela lupta slugarnici și umiliti.

Nu trecura dupa acést'a mai multu cã dóue septemãni și éta cã navalescu Muscalii. Acum

Secuii se ascundu prin pesceri și suterane. Ei credeãu, cã Romãni voru cere respaltire pentru macelurile sevêrsite pe piatî'a Oșiorheului și aiurea. Dar' nu! Asemeni pecate strigatóre la ceriu nu s'au mai repetatu.

Sciu fórte bine, cum in comun'a nòstra, Romãni luãu acum in aperare pe Secui tocmai asîa, precum î-i protegãra și pe tẽmpulu venirei Granitieriloru dela Naseudu și precum și Secuii la rëndulu loru facura asemenea faciã cu Romãni. Barbatu unulu dintre Secuii din satulu nostru n'a avut a suferi nîmicu din partea Romãniloru și a celoru ce eráu cu ei.

Dupa vre-o 3 ori 4 septemani Muscalii se retragu. Mai trecu apoi vre-o 15 dîle și éta, intr'o frumósã dî de tótna, cãm pe la finea lui Octomvre, pe unu armasariu negru și frumosu se ivesce unu calaretiu. In partea stẽnga straluciã sabi'a lui voinicésca, ér' in drépt'a tieneã cu fala unu bulgarasiu de auru, adusu din minele dela Abrudu. Barbatu, femei, betrãni și tineri esu la pórtã se-lu admire. Falciculu june inaintã cu mãndria pe stradele din satu. Ajunsu la cas'a nòstra, striga unu „Vivat!”, intra in curte și descáleca.

Acest'a erá Simeonu.

* * *

Dupa revolutiune, tribunulu Simeonu Muresianu se casatori cu fiic'a actualului protopopu Joannu Deacu din Sebesiulu sasescu. Dupa-ce practicase mai antãiu lãnga Macaveiu Popu din M. Oșiorheiu, intrã in functiunea de actuaru de cercu (bezirksaktuar) in Alb'a-Julî'a, unde inaintã mai in urma cã adjunctu de cercu și in calitatea acést'a fù transferatu la Teusi, unde petrecù 6 ani. De aci fù transferatu cã fiscalu in comun'a Baroth din Secuime, unde petrecù pâna la finea vietiei s'ale.

Gr. Maioru.

Poesii de Heinrich Heine.

IV.

Rare-ori v'am priceputu,
Dara rarú și voi pe mine;
Num'a 'n glodu cãndu amu cadîutu
Priceputu-ne-amu mai bine.

V.

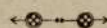
De fugi cu mine 'n tîeri straine,
Pe peptu-mi vei dormi in pace
Și patri'a, cas'a parintésca
In inim'a mea eu ti-oiu face.

De nu me asculti, eu moru aice
Și tu remãi 'n singuratate,
In drag'a-ti casa parintésca
Vei fi cã și 'n strainatațe.

C. MORARIU.

Momentulu celu mai fericitu.

Dupa multu incungîuru éta, ai ajunsu se-i spui cuvẽntulu „Te iubescu“... Ér ea tresare și privesce spre pamẽntu;
Nu-ti respunde, — dar' suspina... O! acést'a e momentulu
Celu mai sfãntu, care planéza intre légãnu și mormẽntu!

G. SIMU.

„MUS' A ROMANA.“

— Apertiare. —

Aparitiunea acestei reviste musicale cu inceperea anului trecut, a desceptatu in multi iubitori de arta unu viu interesu.

Nici nu poteá se fia alt'cumu, cãci unic'a revista de specialitate fiendu, Romãnií trebuiáu órecum mênati de-unu iustinctu firescu a salutá cu bucuria acésta întreprindere, grea sî seriósã, a unui'a din tinerii nostri compositorí.

E greu cu tóte acestea a te pronuntíã mai hotaritu in ast'-feliu de materia, fiendu-cã — dorere — multi dintre ómenii nostri suntu dedati a judecã multe din lucrurile ce privescu directu interesele sî progresulu nostru, prea cu puçina seriositate.

Departe inse de a face reclama séu critica, gândescu totusi, a nu fi de prisosu cãtev'a cuvinte sincere

Avemú inaintea nóstrã Nr. 12, celu din urma, alu „Musei Române“ din cursulu anului I. (1888). Cã singura revista de specialitate, redactorulu ei dlu Jacobu Muresianu, a staruitu in totu decursulu anului espiratu se faca din fói'a d.-s'ale unu feliu de colectiune de cântece poporale românesci, între cari se puna ici-colo sî piese de salonu precumu sî alte compositii basericesci, dupa cum anunçiasc d.-s'a la inceputulu anului. Acésta fericita idea a sî realizat'ó preste' asceptare, dovédindu in de-ajunsu cã talentulu d.-s'ale in directí'a acést'a e mai pre susu de ori-sf-ce indoíel'a.

Intimpinatu la inceputulu lucrarei de víi simpatii sî manifestatiuni de aderintia sî incuragiare, redactorulu „Musei Române“ n'a hesitatu unu momentu macaru, a aduce tóte jertfele posibile intru ingrigírea sî redigiarea revistei acesteia, pâna acum cea mai seriósã întreprindere musicala la noi. Celu ce doresce se fia incredintíatu despre faptulú acest'a, n'are decãtu se preléga cu atentiune piesele aparute in cele 12 brosiuri, aprópe tóte compositiuni de ale d.-lui J Muresianu.

Dar' se mi se ierte o scurta abateré.

Societatea românesca inaintea de ast'a 'si puneã adese-ori întrebãrile: „De ce óre n'avemu sî noi ó revista musicala fia cãtu de modesta? Cum se face cã compositorii nostri nu ne scotu la lumina comór'a musicala versata in hore sî doine, in cântece sî salturi, ce se afla in poporu? Nu-i avemú séu déca i avemú unde suntu ei, ce facu, dormu séu trecu nepasatori pre lãnga doin'a pastoriloru sî cântecele dela claca sf hora ce se revérscu cu atãt'a bogatiã pe intins'a cãmpí'a românesca? Cine-i opresce se nu ne dea se întielegemu cã-i avemú sî déca-i avemú de ce se sfiescu a ne spune nóua Romãniloru, cã suntu. Se temu cã-i vomu respinge séu trece cu vederea? Spuna-ne ce au de gãndu sî-i vomu spriginí!“ Unii mai dfcu: „De ce se nu se cãnte la seratele musicale ce se dáu la diverse intr'uniri românesci, piese curatu nationale? Séu dóra nu avemú?“ Éta întrebãri de care dãndu-ti séma vrëndu nevrëndu trebuie se dici o vorba. Hic Rodus.....

Reflectãndu la întrebãrile acestea — asia credemu — dlu Jacobu Muresianu precumu vedemu a scosu la lumina revist'a d.-sale musicala lunara sî tîéndu séma: cã cãnteculu este ó resfrãngere a sufletulu ómenescu prin urmare ó proprietate comuna a totaroru ómeniloru; cã efectele cãnteculu sî a musicei in genere asupr'a animei nóstre suntu nespusu de mari, fiendu-cã music'a este ó limba divina; bine sciindu mai departe, cã ele sêngure ne punu in positiunea de-a sêmti cu celu ce cãnta, compune séu esecuta sî de-a traduce sublímle reverii ale cugetarei: — a tîenutu se arete Romãniloru cã intoemai cã alte némuri sî noi avemú ó musica poporala mișcatóre sî bogata, ba potemu díce neasemenatu de frumósã sî induiosiatóre.

Da, music'a nóstrã poporala, cã se vorbimú la obiectu, se póte asemená c'ó imbelsiugata vale din Carpatii Ardélului, umeda de róua sî zimbindu din verdétí'a unde tóte darurile naturei stralucescu pe întrecute. Accentele ei cadu calde sî mișcatóre in anim'a sêmtitoriulu cã sî nesce lacrimi fierbiati de bucuria séu amaratiune. Cine dintre noi romãnií, nu întielege adênc'a poesia a acestui tesauru musicalu pastratu in colib'a sî pragulu tîerãnilu romãnu din mosi de stramosi. Ea de comunu este trista sî pasionata, cu cadentia usióra sî plina acum de-o linisce mișcatóre, acum tremurãndu de vioiciune, dupa cum a succedatu epoche de restriste séu cev'a mai usióre preste acestu poporu prigoniutu. La audiulu ei sêmti par' cã cev'a neindatinatu in music'a popóreloru dinspre apusu, sêmti acum ó sumbra melancolia, acum vioiciunea ce te inaltíã pâna a crede cã ti-ai pierdutu mintea sî anim'a cu totulu in accentele ei mișcatóre.

De-aici resulta cu tóta positivitatea cã cercetatoriulu sî in acel'a-si tẽmpu compositorulu romãnu are se caute sî se cercé in acésta musica dupa tainele nenorociriloru sî ale maririloru trecute, pentru-cã ast'feliu rumpëndu velulu sî scuturãndu pulverea ce-i acopere originea — se scóta acestu tesauru viu sî nepatatu de influintíele strainismuluí.

Statorindu principiulu acest'a riscamú a díce fara frica de-a esagerã, cã pentru noi romãnií nimicu mai dragalasiu sî insufletitoriu totu-odata, decãtu unu bunu pot-puri de arii românesci.

Spre a dovedí acestea credemu a fi de prisosu se ne mai provocamú la auctoritati musicale, pentru-cã ori-sf-cine scie cã music'a nóstrã poporala a întẽmpinatu si întẽmpina progresivu víi simpatii din partea strainiloru, fiindu in acel'a-si tẽmpu apreçiatã cã de-o valóre necontestabila.

Déca e asíã, de ce se nu intimpine sî se nu fia apreçiatã la noi dupa cuviintia?

De ce se nu facemú cã acésta musica se apara in tóta maretí'a ei; de ce publiculu românescu se nu spriginéscu unu organu care si-a pusu de tîenta eschisivu a lucrã in directí'a respãndirei musicei proprie cãntecelorú din poporu? — déca mai tîenemu a díce, cã vremú se tîenemu pasu cu lumea civilisatã, cã vremú se dámu progresuluí

ce e alu seu in tóte directiunile, prin urmare și in directiunea musicala.

De ce se dămu uitarii o revista musicala dirigeata de o capacitate afirmata dejă, mai alesu că ori-si-cine 'si póte inchipui cãta munca, câte jertfe se receru la o lucrare asia de valorósa și grea.

Dar' amu dfsu dela inceputu, cã nu vremu se facemu nici reclama nici critica. Nu, pentru-cã numai unu condeiu mai desteru ar' poté-o face acést'a.

Tiēnu inse cu tóte acestea a spune, cã in piesele s'ale și cu deosebire in cele curatu nationale, dlu J. Muresianu se arata omulu pare-cã anume chieamatu și nascutu de-a incheagă in tonuri armonice doinele și horele nóstre. La prim'a privire 'ti-s'ar' paré cã ele suntu desfasurate intr'o simplicitate caracteristica, dar' cev'a curiosu, din ce in ce percurgēndu vedi cã ele suntu compuse și armoniate intr'unu stilu ce e dreptu usóru, dar' mișcatu, caldu și induiosiatoriu uneori pâna a te face se te inalti la sublimu. Claritatea expresiunei sēmtimenteloru se manifestéza in tóta plenitudinea s'a, și observamu cu deosebire in „capriciuri“ cum transactiunea dela idea la realizare e fórte fina și in acel'a-si tēmpu plina de-o nuanția expresiva.

In bucatile de musica basericésca, aflamu multa poesia religiósa, armonia musicala și abundantia de via imaginatiune („Ingerulu a strigatu“).

Fara multa vorba, in music'a dlui J. Muresianu, se vedesce compositorulu dibaciu și talentulu netagaduitu. — Atātu numai potemu díce! Mai multu se díca altii! — Cã ce urméza de-aici voru sci judecã mai bine stapânele salóneloru românesci și in genere intréga societatea nóstra románésca.

Cã de inchiere mai adaugu, cã a sositu vremea cã si noi Români se ne tragemu pe sēma ce facemu, și se nu slabimu unu momentu a ne cresce din noi insīne, din pamēntulu nostru propriu și dupa firea specifica románésca, music'a nationala ce se sbate inca in fasie. — Pornindu pe calea acést'a siguru vomu poté se ne formamu o adevrata musica románésca. Din potriua, acatiēndu-ne mereu de sarbedulu strainului și influentiati fiindu numai si numai de acést'a, cu tēmpulu vomu fi redusi acolo cã se respingemu ori-ce impresiune și creatiune románésca, de ce'ace se ne ferésca D.-dieu! Dã, fiindu-cã ajunsi in ast'felu de positiune vomu produce nici mai multu nici mai puçinu decātu o musica séca, palida și nepronunçiatã si impenata cu feliu de feliu de forme straine. Si acést'a de siguru cã nu va contribui in a ne aūrmã cã potemu produce cev'a propriu, nationalu.

Dixi....

Doinescu.

DIVERSE.

Cronica. — Carmen Sylva cá dramaturgu.

M. S. *Regin'a Romaniei* a scrisu una drama intr'unu actu cu titlulu „*Dämmerung*“ (Amurgulu), care, dupa „*Illustrirte Zeitung*“ din Berlinu, a reportatu unu succesu insemnatu. Acésta prima lucrare dramatica a reginei — poete, — precum serie totu numit'a fóia, — este una manifestatie de sēmtiēinte adevratu poetica. — Subiectulu dramei e acést'a: — Conteale Arald pléca la Palestin'a cu Cruciatii. Tener'a lui nevésta Oda ascépta cu nerabdare re'ntórcerea lui. Elu inse nu se mai re'ntórcé; ci in loculu densului vine la palatu o copila araba, cu numele Medjeh, care a ingrigitu pre Arald in ultimele mominte. Oda afla chiar' dela Medjeh ca ea a iubitulu pre Arald și a fostu iubita decatra elu; cãci Medjeh anuntia'ndu-i mórtea lui Arald, o róga se o ierte pentru-cã a cutezatu a-lu iubi. Luptele sufletesci in Oda, gielea dupa soçulu seu, mână'a pentru necredintia lui și gelosi'a façia de Medjeh suntu espresse de auctóra cu multu sēmtiēmentu; și preste totu dram'a intréga e lucrata cu multe fantasia, potere a caracterisarei, caldura a patime și aventu alu limbei.

Conferintia asupr'a d.-siórei Julia Hașdeu

— fiic'a nu demultu repausata a ilustrului scriitoriu B. P. Hașdeu — a tiēnutu dlu profesore conte Angelo de Gubernatis in cerculu filologicu din Florenti'a. Conferint'a cu titlulu „Giulia Hașdeu famme-poète de la Roumanie“ a fostu ascultata de unu numeru fórte mare de membrii ai cercului și de óspeti alesi de ambe sexele. Cãndu conferentiariulu a cetitu unele din poesile Juliei Hașdeu și a descoperitu cã dens'a s'a stinsu la etatea frageda de 19 ani aplausele și lacrimile ascultatoriloru s'au amestecat cu profusiune. La sfērsitul conferintiei, a carei'a succesu a fostu extraordinariu, nu se audia decātu exclamatiunile pline de duioșie ale publicului: „Povera Giulia, povero ingegno, povera Rumenia!“ (sermana Julia, sermanu geniū, sermana Romania!)

Dlu Vasile Alexandri luera la o nóua piesa teatrala a carei subiectu este luatulu din viet'a nóstra contemporana.

Armat'a Romaniei se va sporí cu unu nou regimentu de infanteria, care se va infientia din recrutii anului acestui'a, prin dlu colonelu *Gorjanu*, comandantulu regimentulu alu 2-le.

Fapta laudabila. Comitétulu parochialu din comun'a Comlausiu a cumperatu la licitatiune publica in dílele trecute cas'a si pamēntulu unei veduve si a 4 orfani, cu intentiunea cã se vina in ajutoriulu numitiloru orfani, lasându-le si mai departe in folosintia pamēntulu parintiescu sub conditiunea, cã dupa pretiulu de cumperare se solvésca bisericeii interese si se amortiseze capitalulu in rate, pâna ce voru platí intrég'a suma, cãndu apoi li se va redá dreptulu de proprietate.

ce e alu seu in tóte directiunile, prin urmare și in directiunea musicala.

De ce se dămu uitarii o revista musicala dirigeata de o capacitate afirmata dejá, mai alesu că ori-si-cine 'si póte inchipuí căta munca, câte jertfe se receru la o lucrare asia de valorósa și grea.

Dar' amu dfsu dela inceputu, că nu vremu se facemu nici reclama nici critica. Nu, pentru-că numai unu condeiu mai desteru ar' poté-o face acést'a.

Tiēnu inse cu tóte acestea a spune, că in piesele s'ale și cu deosebire in cele curatu nationale, dlu J. Muresianu se arata omulu pare-că anume chieamatu și nascutu de-a inchezá in tonuri armonice doinele și horele nóstre. La prim'a privire 'ti-s'ar' paré că ele suntu desfasurate intr'o simplicitate caracteristica, dar' cev'a curiosu, din ce in ce percurgēndu vedi că ele suntu compuse și armoniate intr'unu stilu ce e dreptu usóru, dar' mișcatu, caldu și induiosiatoriu uneori pâna a te face se te inalti la sublimu. Claritatea expresiunei sēmtiementeloru se manifestéza in tóta plenitudinea s'a, și observamu cu deosebire in „capriciuri“ cum transactiunea dela idea la realizare e fórte fina și in acel'a-si tēmpu plina de-o nuanția expresiva.

In bucatile de musica basericésca, aflamu multa poesia religiósa, armonia musicala și abundantia de via imaginatiune („Ingerulu a strigatu“).

Fara multa vorba, in music'a dlui J. Muresianu, se vedesce compositorulu dibaciu și talentulu netagaduitu. — Atātu numai potemu díce! Mai multu se díca altii! — Că ce urméza de-aici voru sci judecă mai bine stapânele salóneloru românesci și in genere intréga societatea nóstra románésca.

Că de inchiere mai adaugu, că a sositu vremea că si noi Români se ne tragemu pe séma ce facemu, și se nu slabimu unu momentu a ne cresce din noi insíne, din pamēntulu nostru propriu și dupa firea specifica románésca, music'a nationala ce se sbate inca in fasie. — Pornindu pe calea acést'a siguru vomu poté se ne formamu o adeverata musica románésca. Din potriua, acatiēndu-ne mereu de sarbedulu strainului și influentiati fiindu numai si numai de acést'a, cu tēmpulu vomu fi redusi acolo că se respingemu ori-ce impresiune și creatiune románésca, de ce'ace se ne ferésca D.-dieu! Dá, fiindu-că ajunsu in ast'felu de positiune vomu produce nici mai multu nici mai pučinu decātu o musica séca, palida și nepronunčiatá si impenata cu feliu de feliu de forme straine. Si acést'a de siguru că nu va contribuí in a ne aúrmá că potemu produce cev'a propriu, nationalu.

Dixi....

Doinescu.

DIVERSE.

Cronica. — Carmen Sylva cá dramaturgu.

M. S. *Regin'a Romaniei* a scrisu una drama intr'unu actu cu titlulu „*Dämmerung*“ (Amurgulu), care, dupa „*Illustrirte Zeitung*“ din Berlinu, a reportatu unu succesu insemnatu. Acésta prima lucrare dramatica a reginei — poete, — precum serie totu numit'a fóia, — este una manifestatie de sēmtiēmintē adeveratu poetica. — Subiectulu dramei e acést'a: — Conteale Arald pléca la Palestin'a cu Cruciatii. Tener'a lui nevésta Oda ascépta cu nerabdare re'ntórcerea lui. Elu inse nu se mai re'ntórcē; ci in loculu densului vine la palatu o copila araba, cu numele Medjeh, care a ingrigítu pre Arald in ultimele mominte. Oda afla chiar' dela Medjeh ca ea a iubitú pre Arald și a fostu iubita decatra elu; căci Medjeh anuntia'ndu-i mórtea lui Arald, o róga se o ierte pentru-că a cutezatu a-lu iubi. Luptele sufletesci in Oda, gielea dupa sočulu seu, mán'a pentru necredint'a lui și gelosi'a față de Medjeh suntu espresse de auctóra cu multa sēmtiēmintē; și preste totu dram'a intréga e lucrata cu multe fantasia, potere a caracterisarei, caldura a patime și aventu alu limbei.

Conferintia asupr'a d.-siórei Julia Hașdeu

— fiic'a nu demultu repausata a ilustrului scriitoriu B. P. Hașdeu — a tiēnutu dlu profesore conte Angelo de Gubernatis in cerculu filologicu din Florenti'a. Conferint'a cu titlulu „Giulia Hașdeu famme-poète de la Roumanie“ a fostu ascultata de unu numeru fórte mare de membrii ai cercului și de óspeti alesi de ambe sexele. Cādu conferintiarulu a cetitu unele din poesile Juliei Hașdeu și a descoperitu că dens'a s'a stinsu la etatea frageda de 19 ani aplausele și lacrimile ascultatoriloru s'au amestecatu cu profusiune. La sfērsítulu conferint'iei, a carei'a succesu a fostu extraordinariu, nu se audia decātu exclamatiunile pline de duioșfe ale publicului: „Povera Giulia, povero ingegno, povera Rumenia!“ (sermana Julia, sermanu geniú, sermana Romania!)

Dlu Vasile Alexandri luera la o nóua piesa teatrala a carei subiectu este luatú din viet'a nóstra contemporana.

Armat'a Romaniei se va sporí cu unu nou regimentu de infanteria, care se va infientia din recrutii anului acestui'a, prin dlu colonelu *Gorjanu*, comandantulu regimentulu alu 2-le.

Fapta laudabila. Comitétulu parochialu din comun'a Comlausiu a cumperatu la licitatiune publica in dílele trecute cas'a si pamēntulu unei veduve si a 4 orfani, cu intentiunea că se vina in ajutoriulu numitiloru orfani, lasāndu-le si mai departe in folosint'a pamēntulu parintiescu sub conditiunea, că dupa pretiulu de cumperare se solvésca base-riciei interese si se amortiseze capitalulu in rate, pâna ce voru platí intrég'a suma, cādu apoi li se va redá dreptulu de proprietate.

Glume. — **Celu ce ocolesce.** Pe puntea unui rîu se întîlnesc fația în fația unu domnu și unu țieranu.
D o m n u l u (cu asprime): Fă-mi locu se trecu, că n'am obiceiulu de-a ocoli dobitocele!

Ț i e r a n u l u. Ba eu le ocolesc! — reflectă țieranulu și se dede la o parte, lasându pe domnu se treca pe lînga elu.

Pentru doi e mai aprôpe. Doi caletori agraiescu pe unu omu ce le vine fația în fația întrebându-lu: câtu mai este pâna la satulu X?

— Patru miluri, — respunse agraitulu.

— Nimic'a tóta, — dîse unulu din caletori, câte dôue miluri pe fie-care din noi.

Jocu de cuvinte. Mai multi tineri discutau împreuna. — În foculu discutiunei G., care eră luat câm în risu, observa că elu totu-de-a-un'a evita personalitatile.

— Oh! scieam eu, dîse unulu dintre teneri, că G e v i t a totu-de-a-un'a.

Ce i-a lipsitu. Unu scolariu care absentase dela scôla, patimindu de dorere de capu, se presenta spre a-si scusa absenti'a.

Invetiatoriu. Ce tî-a lipsitu, Costane?

Scolariu. Capulu, dle invetiatoriu!

Felurite fractiuni. Invetiatoriu esplicase ce-i fractiunea curata și amestecata. Apoi scrie dôue fractiuni pre tabla.

— Ce fractiune este acést'a, Costane?

— Curata.

— Dar' cealalta?

— Mâzgalita.

Bucuri'a contabilelui. A. Frate me mânca mân'a drépta ôre ce se insemne ast'a?

B. Vei dá bani

A. Ei. ha. ha. ha!

B. Ce te bucuri la ace'a că vei avé de-a dá bani din mâna?

A. Pentru-că mai ântâiu trebuie se capetu bani că se am de unde dá.

Intentiune seriôsa. Domnulu X. amblá acum de unu tempu îndelungatu la cas'a dómnei Y. și nu se arétá strainu de catra fét'a de mârítu a aceste'i'a. — Dómn'a Y., dupa-ce îndesiértu probá cu încungiuru a-i dá de scire că ar' fi tempulu de-a se dechiarâ, în urma folosindu-se de unu momentu în care remasè singura cu elu în odaia 'lu agrafi:

— Trebuie se sciu în urma domnulu meu, că ai d.-t'a intentiune seriôsa. . .

Dlu care precepù că încatrau merge vorb'a dómnei, se redicâ repede și taiându-i vorb'a dîse:

— Da, gentila dómna, de-a me îndepartâ pentru totu-de-a-un'a din acestu tîenutu, unde mi s'a urítu, și de a-mi cercá noroculu în alte regiuni cu aeru mai bunu și viét'ia soçiala mai vesela.